

Euroopa Kuriteoohvrite Päev

22. veebruar – päev, mil tunnustame ja toetame kuriteoohvreid.

Miks kuriteoohvritest rääkimine on oluline?

22. veebruar on Euroopa kuriteoohvrite päev. Selle päeva tähistamine on otseselt seotud Euroopa Liidu ohvrite õiguste direktiiviga (2012/29/EL), mis sätestab miimumnõuded kuriteoohvrite õigustele, toetusele ja kaitsele kõigis liikmesriikides.

Direktiivi keskne põhimõte on, et kuriteoohvri õigused peavad olema tagatud sõltumata sellest, kus ja millises menetlusetapis kuritegu aset leiab.

[Loe direktiivist lähemalt](#)

Ohvriabi ja ohver seaduse tähenduses

Ohvriabi

Ohvriabi seaduse tähenduses on riigi korraldatud ohvriabiteenuste ja kuriteoohvri hüvitiste süsteem.

Ohver

Ohver Ohvriabi seaduse tähenduses on kuriteo, vägivalla või kriisijuhtumi tagajärjel kahjustatud või hukkunud isik.

Süüteod Eesti Karistusseadustikus

1

Kuriteod

Kuritegu on Karistusseadustikus sätestatud süütegu, mille eest on põhikaristusena ette nähtud füüsilisele isikule **rahaline karistus või vangistus** ja juriidilisele isikule rahaline karistus.

2

Väärteod

Väärtegu on käesolevas seadustikus või muus seaduses sätestatud süütegu, mille eest on põhikaristusena ette nähtud **rahatrahv, arest** või sõiduki juhtimise õiguse äravõtmine.

See eristus on oluline, kuna ohvriabi fookus on enamasti just kuriteoohvritel kriminaalmenetluses.

Kannatanu õigused kriminaalmenetluses

Praktikas tutvustatakse kannatanule uurija juures korraka nii tema õigusi kui ka kohustusi. See on formaalselt korrektne ja seadusest tulenev nõue, kuid sageli toimub see inimese jaoks väga pingelises olukorras.

Kannatanu on äsja kogenud kuritegu – ta võib olla šokis, hirmul, traumeeritud. Samal ajal peab ta kuulama ja mõistma õiguslikke nõudeid ja menetluslikke reegleid. See on psühholoogiliselt väga raske.

Oluline on mõista, et kannatanu jaoks ei ole see lihtsalt informatsioon – see on tema õiguste ja kaitse alus kogu menetluse jooksul. Seetõttu on ohvriabi roll oluline: me aitame kannatanul neid õigusi hiljem paremini mõista ja neid teadlikult kasutada.

[Vaata protokollinäidist](#)

Kui te seda protokollit vaatate, on oluline mõelda just sellele: sellises olukorras ja sellise infohulga juures ei ole realistlik eeldada, et inimene suudab kõik õigused ja kohustused kohe meelde jätta või neist täielikult aru saada.

1. Õigus privaatsusele ja turvalisusele

- § Õigus taotleda, et elu- või töökohta ja õppeasutust protokollis ei märgita
- § Õigus kaitsemeetmetele (nt ajutine lähenemiskeeld)
- § Õigus saada teavet kahtlustatava vahistamise ja vabastamise kohta ohu korral

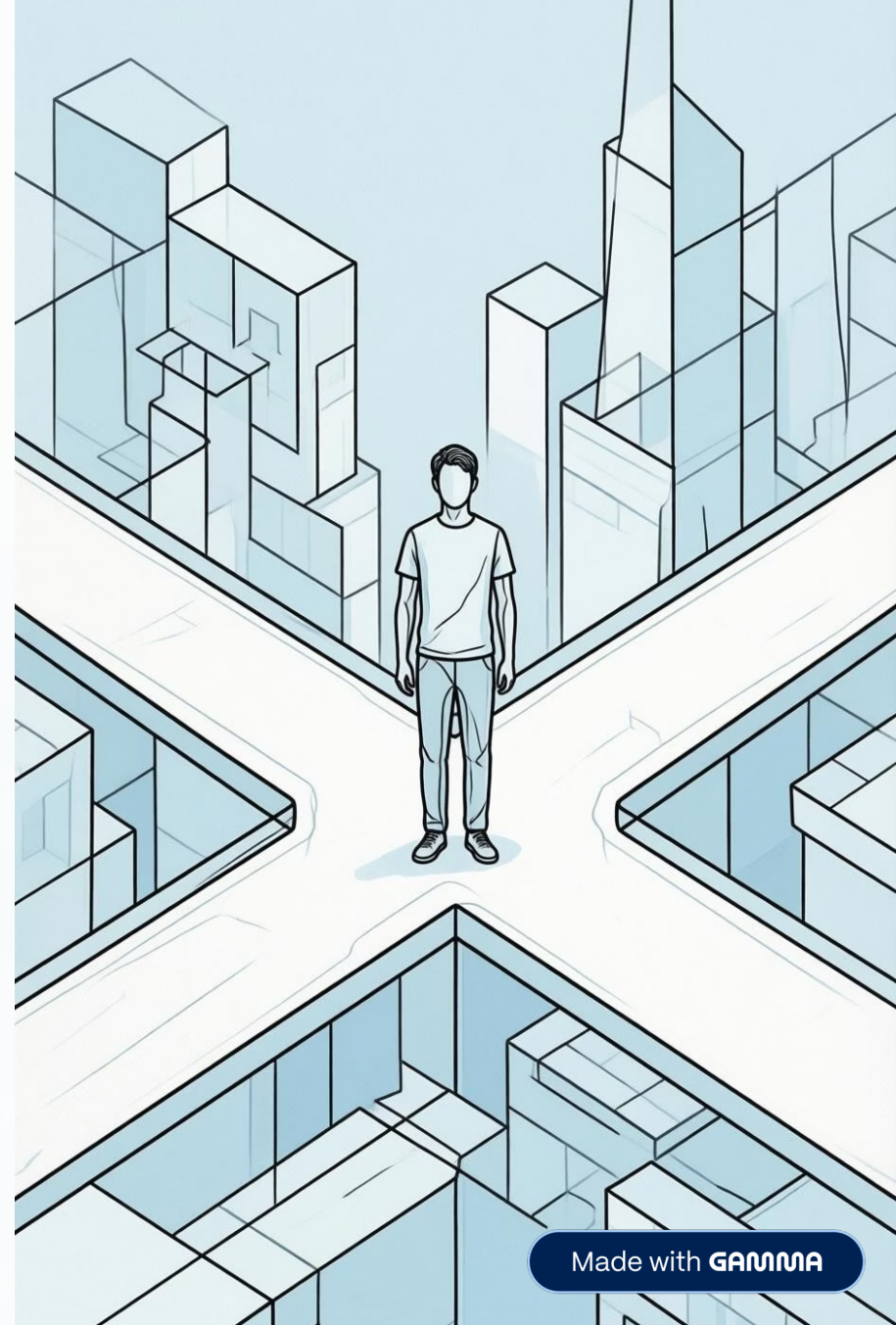

2. Õigus toetavatele ülekuulamise tingimustele

- ☐ õigus taotleda samast soost ülekuulajat seksuaal-, soolise või lähisuhtevägivalla juhtumites
- ☐ õigus võtta menetlustoimingule kaasa saatja või tugiisik (kui menetleja ei keela põhjendatult)

3. Õigus anda ütlusi või neist keelduda

- § õigus keelduda ütluste andmisest lähedaste suhtes
- § õigus keelduda, kui ütlused võivad süüstada iseennast
- § õigus keelduda kutsesaladusega kaetud asjaolude avaldamisest

4. Õigus keeleabile ja arusaadavale menetlusele

õigus suulisele tõlgile

õigus oluliste dokumentide, sh
ülekuulamisprotokolli tõlkimisele

5. Õigus menetluses osaleda ja kaasa rääkida

- § õigus esitada tõendeid, taotlusi ja kaebusi
- § õigus tutvuda menetlustoimingu protokolliga ja teha märkusi
- § õigus tutvuda kriminaaltoimiku materjalidega pärast kohtueelse menetluse lõppu
- § õigus võtta osa kohtulikust arutamisest

6. Õigus kahju hüvitamisele

õigus esitada tsiviilhagi (kahjunõue)
kriminaalmenetluses

õigus riiklikule kuriteoohvri hüvitisele seaduses
sätestatud juhtudel

7. Õigus olla informeeritud ja kaitstud ka edaspidi

§ õigus saada teavet süüdimõistetu ennetähtaegsest vabastamisest või põgenemisest, kui see aitab vältida ohtu

§ õigus anda arvamus süüdistuse, karistuse ja kahju suuruse kohta

Riigi Õigusabi

Riigi õigusabi on loodud toetamaks neid, kes oma majandusliku olukorra tõttu ei saa endale õigusabi lubada, samuti haavatavas olukorras isikuid.

Kes saavad taotleda?

Vähekindlustatud ja teised haavatavas olukorras olevad isikud.

Milleks saab abi?

Esindamiseks kohtu- või muus menetluses, õigusdokumentide koostamiseks ning muu õigusnõustamise ja esindamise saamiseks advokaatidelt.

Kuidas taotleda?

Riigi õigusabi taotlus esitatakse kohtule koos majandusliku seisundi teatisega. Abistajaks võib isik valida endale advokaadi, kui advokaat on nõus ülesande täitmisega.

Oluline teada:

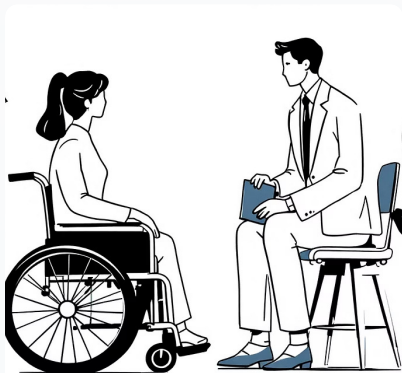
Riigi õigusabi ei ole alati tasuta – abivajaja omaosaluse suurus sõltub tema majanduslikust olukorrast.

[Lisainfo Justiitsministeeriumi lehel](#)

[KKK Eesti Advokatuurist](#)

Muud abi võimalused

Lisaks riigi õigusabile on Eestis mitmeid organisatsioone, mis pakuvad spetsiifilist õigusabi ja nõustamist eri sihtrühmadele:

MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koda

Pakub tasuta õigusnõustamist erivajadustega inimestele.

[Külasta kodulehte](#)

Eesti Pensionäride Ühenduste Liit

Annab tasuta õigusnõustamist eakatele.

[Külasta kodulehte](#)

Lastekaitse Liit

- Pakub koostöös Eesti Advokatuuriga tasuta juriidilist nõustamist perekonnaõigust puudutavates küsimustes (30 min telefonitsi, eesti/vene keeles).
- Pakub nõu lastega peredele. Vajalik on eelnev registreerimine e-posti teel: liit@lastekaitseliit.ee.

[Külasta kodulehte](#)

Kust leida abi ja tuge?

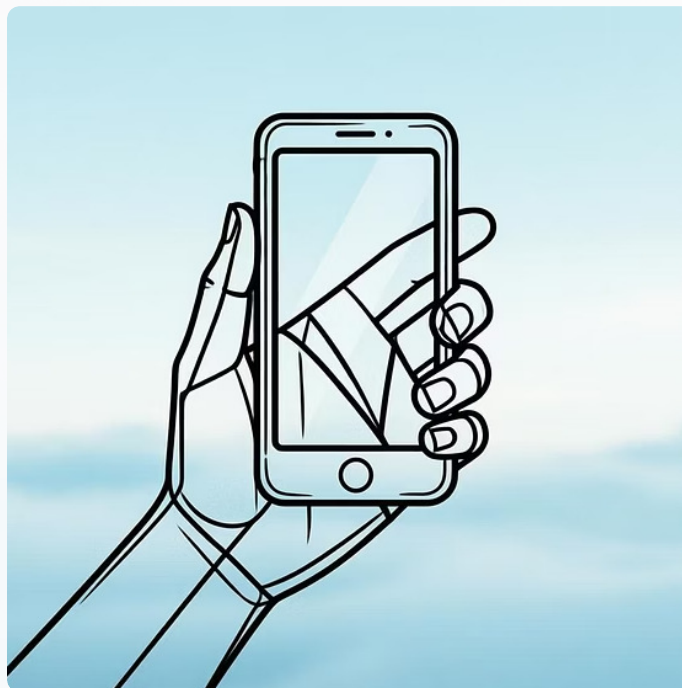
Kuriteoohvritele on Eestis tagatud mitmekülgne abi ja toetus. Siit leiate olulisemad kontaktid ja võimalused abi saamiseks:

VÕTA ÜHENDUST

Lisainfot leiate veebilehelt
www.palunabi.ee

[Külasta kodulehte](#)

Kriisitelefoni numbrid

Ohvriabi kriisitelefoni 116 006 (välismaalt +372 614 7393), emotsionaalse toetuse telefon 116 123 (iga päev kell 10-24), inimkaubanduse nõuandeliin +372 660 7320, vägivallast loobumise infotelefon +372 660 6077.

E-kursused

Kutsume inimesi läbima meie tasuta e-kursusi ohvriabist ja õigustest.

[Vaata e-kursusi](#)